

द्वितीय पत्र - सेवा सम्बन्धी

१. **संवैधानिक विकासक्रम र संविधान सभा**
  - १.१ **नेपालको संवैधानिक विकासक्रम**
    - १.१.१ नेपाल सरकार वैधानिक कानून, २००४
    - १.१.२ नेपालको अन्तरिम शासन विधान, २००७
    - १.१.३ नेपाल अधिराज्यको संविधान, २०१५
    - १.१.४ नेपालको संविधान, २०१९
    - १.१.५ नेपाल अधिराज्यको संविधान, २०४७
    - १.१.६ नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३
  - १.२ **संविधान सभा**
    - १.२.१ अवधारणा
    - १.२.२ विभिन्न मुलुकमा अनुभव (भारत र दक्षिण अफ्रिका)
    - १.२.३ नेपालमा संविधान सभाको इतिहास र यसको अभ्यास
२. **संसद र संसदीय समिति**
  - २.१ संसदीय व्यवस्थाको अवधारणा, पद्धति र विकासक्रम,
  - २.२ नेपालमा बहुदलीय व्यवस्थाको विकासक्रम,
  - २.३ संसदीय समिति पद्धतिको विकासक्रम, कार्यक्षेत्र, औचित्य र प्रभावकारीता,
  - २.४ अन्तर व्यवस्थापिका संघ सम्बन्धी जानकारी,
  - २.५ जनवादी गणतन्त्र चीन, भारत, संयुक्त अधिराज्य, संयुक्त राज्य अमेरिका, जर्मन, दक्षिण अफ्रिकाको व्यवस्थापिकाको गठन, काम, कर्तव्य, अधिकार र विधि निर्माण पद्धतिको तुलनात्मक अध्ययन,
  - २.६ सार्क मुलुकका सभामुख र सांसदहरुको संगठन सम्बन्धी जानकारी,
  - २.७ विधेयक व्यवस्थापन कार्यविधि,
  - २.८ दुई सदनमात्मक व्यवस्थापिकामा एक अर्का बीचको अन्तरसम्बन्ध,
  - २.९ संसदमा प्राप्त सार्वजनिक गुनासाहरुको व्यवस्थापन सम्बन्धी व्यवस्थाहरु,
  - २.१० संसदमा प्रत्यायोजित विधायनको आवश्यकता र औचित्य सहित नेपालका सन्दर्भमा यसको प्रयोग र प्रभावकारीता,
३. **राज्य सञ्चालनका विधिहरु**
  - ३.१ संसदीय शासन प्रणालीमा पारदर्शीता, उत्तरदायित्व र अनुगमनका सिद्धान्तको कार्यान्वयनमा संसदको भूमिका र प्रभावकारीता,
  - ३.२ सार्वजनिक नीति निर्माणमा संसदको भूमिका,
  - ३.३ संसदीय सुनुवाई आवश्यकता-औचित्य र नेपालले अपनाएको कार्यविधिका सम्बन्धमा अमेरीकी व्यवस्थासंगको तुलनात्मक अध्ययन र विश्लेषण,
  - ३.४ सहमतिका आधारमा राज्य सञ्चालनको सिद्धान्त र अवधारणा सहित नेपालमा त्यसको प्रयोग र चूनौतिहरु,
  - ३.५ मिश्रित र पूर्ण समानुपातिक निर्वाचन पद्धति, सिद्धान्त र आधारहरु,
  - ३.६ सुशासनको आवश्यकता र औचित्य सहित नेपालमा सुशासन कायम गर्नमा संसदीय समितिको भूमिका,

लोक सेवा आयोग

नेपाल संसद सेवा, सामान्य प्रशासन समूह, राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

४. **व्यवस्थापिका-कार्यपालिका र न्यायपालिका वीचको सम्बन्ध**
- ४.१ संसदीय व्यवस्थाको सफलताका लागि राज्यका तिनै अंगले निर्वाह गर्नु पर्ने भूमिका र नेपालको सन्दर्भमा त्यसको प्रभावकारीता,
- ४.२ व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका वीचको अन्तरसम्बन्ध, र शक्ति सन्तुलनका विशेषता,
- ४.३ नेपालको सन्दर्भमा शक्ति सन्तुलनको सिद्धान्त, अवधारणा-विवेचना,
- ४.४ संसद र संसदीय समितिले विभिन्न निकायलाई दिने गरेका निर्देशन, राय सुझावको औचित्य, आवश्यकता र नेपालका सन्दर्भमा त्यसको कार्यान्वयन सम्बन्धी अवधारणा र प्रभावकारीता,
५. **सूचना संकलन, विश्लेषण र संप्रेषण**
- ५.१ संसदीय कार्यवाहीमा सञ्चारजगतसंगको अन्तरसम्बन्ध र प्रभाव,
- ५.२ व्यवस्थापिका-संसदप्रति विभिन्न संवैधानिक निकाय सहित नागरिक समाजको भूमिका र अन्तर सम्बन्ध,
- ५.३ नागरिक समाज, दवाव समूह र विभिन्न संघ, संस्थाहरुबाट व्यवस्थापिका-संसद प्रति खेल्नु पर्ने भूमिका र संसदबाट निर्वाह गर्नु पर्ने उत्तरदायित्व,
६. **ऐन, कानून**
- ६.१ विद्यमान नेपालको संविधान
- ६.२ व्यवस्थापिका-संसद सचिवालय सम्बन्धी ऐन, २०६४
- ६.३ संविधान सभा नियमावली, २०६५
- ६.३ संविधान सभा (व्यवस्थापिका-संसदको कार्य संचालन) नियमावली, २०६५
- ६.४ व्यवस्थापिका संसद सचिवालय कर्मचारी प्रशासन नियमावली, २०६५
- ६.५ व्यवस्थापिका संसद आर्थिक प्रशासन नियमावली, २०६५
- ६.६ संसदका पदाधिकारी तथा सदस्यहरुको पारिश्रमिक र सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०५२
- ६.७ संसदका महासचिव, प्रतिनिधि सभाका सचिव र राष्ट्रिय सभाको सचिवको पारिश्रमिक, सेवाको शर्त र सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०५५
- ६.८ संविधान सभा सदस्य निर्वाचन ऐन, २०६४

९ समाप्त ९